

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงวิชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๐/๒๕๔๘

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณีนายวิฑูรย์ ภัทรเลาะห์ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้องเสนอคำร้องลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ว่า นายวิฑูรย์ ภัทรเลาะห์ ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ได้ความว่า

ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๕ ตามคำสั่งวุฒิสภา ที่ ๓/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๓๕ โดยผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน และคู่สมรส (นางนวลเพ็ญ ภัทรเลาะห์) กรณีเข้ารับตำแหน่งต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ มีรายการทรัพย์สินดังนี้

- (๑) เงินฝาก ๓ บัญชี รวมเป็นเงิน ๓๕ ล้านบาท
- (๒) ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๕ ไร่เศษ ราคาประมาณ ๕๐ ล้านบาท
- (๓) โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ราคาประมาณ ๖ ล้านบาท
- (๔) บ้านอาศัย ราคาประมาณ ๕ ล้านบาท
- (๕) ทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรส ไม่มี

ต่อมา ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ และได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๓ โดยมีรายละเอียดของทรัพย์สินแต่ละรายการเช่นเดียวกับรายการทรัพย์สินที่ยื่นกรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา แตกต่างกันเพียงจำนวนเงินฝากใน ๓ บัญชีตาม (๑) ที่เพิ่มขึ้นประมาณ ๓ ล้านบาท

ผู้ร้องได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวแล้ว พบว่ามีทรัพย์สิน ๓ รายการ ที่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ ที่ได้ยื่นไว้ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) และกรณีพ้นจากตำแหน่ง (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓) คือ

(๑) บัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้อง ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จำนวน ๒๑ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๖๕๘ ล้านบาทเศษ และ ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ จำนวน ๑๕ บัญชี เป็นเงิน ๓๒๐ ล้านบาทเศษ

(๒) บัญชีเงินฝากของนางนวลเพ็ญ คู่สมรสผู้ถูกร้อง ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จำนวน ๔ บัญชี รวมเป็นเงินประมาณ ๑ ล้านบาทเศษ และ ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ จำนวน ๔ บัญชี เป็นเงิน ๕ แสนบาทเศษ

(๓) รายการที่ดินของผู้ถูกร้อง จำนวน ๑๗ แปลง ราคาประเมินของกรมที่ดิน ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เป็นเงินประมาณ ๑๘๖ ล้านบาทเศษ และ ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ เป็นเงินประมาณ ๑๕๕ ล้านบาทเศษ

ผู้ร้องเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น แต่จากการตรวจสอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ปรากฏว่า

ผู้ถูกร้องและคู่สมรส ยังมีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงรายการไว้ในบัญชี ฯ อยู่อีกรวมจำนวน ๔๔ บัญชี เป็นเงินรวม ๑,๐๒๐ ล้านบาทเศษ ส่วนที่ดินปรากฏว่า ผู้ถูกร้อง ยังมีที่ดินที่มีได้แสดงไว้ในบัญชี ฯ จำนวน ๑๗ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๓ ไร่เศษ

โดยผู้ถูกร้องชี้แจงว่า นางเยาวพา วณิชยวรรณ์ เลขานุการเป็นผู้จัดทำบัญชี ฯ มาให้ผู้ถูกร้องลงลายมือชื่อ ผู้ถูกร้องมิได้อ่านข้อความ เนื่องจากมีภารกิจมากจึงลงลายมือชื่อไป และนางเยาวพาก็มิได้ประสานงานกับนางสาวอรทัย เวศสานนท์ สมุหบัญชี บริษัท อุตสาหกรรมท่อน้ำไทย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องอีกผู้หนึ่งด้วย แต่นางเยาวพาชี้แจงว่า รายละเอียดเกี่ยวกับเงินฝากและที่ดินที่เป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้องนั้น ผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดเตรียมเอกสารมาให้ทั้งสิ้น นางเยาวพาเป็นเพียงผู้จัดทำบัญชี ฯ จากเอกสารหลักฐานดังกล่าวเท่านั้น ประกอบกับคำชี้แจงของผู้ถูกร้องและนางเยาวพาก็สอดคล้องกันว่า การยื่นบัญชี ฯ เป็นเพียงการแสดงผลเป็นพิธีตามกฎหมาย ผู้ถูกร้องมิได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่แสวงหา มา จึงมิได้จริงจังในการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว

ผู้ร้องพิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องประกอบธุรกิจมาเป็นเวลานานจนมีฐานะมั่นคง ย่อมมีระบบเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินเพื่อป้องกันการสับสน และย่อมทราบดีว่ามีทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด

แต่การที่ยื่นบัญชี ฯ เพียงบางส่วนก็โดยมีมูลเหตุชักจูงใจว่า แสดงพอเป็นพิธี จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ในการประชุมครั้งที่ ๔๘/๒๕๔๖ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่า นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับ ตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภาด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้อง พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว ให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ได้ความว่า

๑. ผู้ถูกร้องได้รับการติดต่อให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา เมื่อต้นปี ๒๕๓๘ ประกอบกับเห็นว่าตำแหน่งดังกล่าวไม่มีอำนาจใด ๆ นอกจากหน้าที่ให้คำแนะนำต่อประธานวุฒิสภา จึงตกลงเข้ารับตำแหน่ง

๒. ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงอันควรแจ้งให้ทราบ เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านหน้าที่และเงื่อนไข ประกอบกับผู้ถูกร้องไม่เคย รับราชการมาก่อน จึงไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติ คงเข้าใจโดยสุจริตใจแต่เพียงว่า ทรัพย์สินที่มีอยู่ล้วนได้มา โดยสุจริต และบัญชี ฯ ดังกล่าวก็มีได้ลงมือทำด้วยตนเอง เมื่อเจ้าหน้าที่จัดทำเสร็จและนำมาให้ลงชื่อ ก็ได้ลงชื่อไปโดยมิได้ตรวจสอบรายละเอียด เพราะเชื่อว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว

๓. หลังจากที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ใกล้เคียงครบหนึ่งปี ได้รับการแจ้งจากผู้คุ้นเคยกันว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ อีกครั้งหนึ่ง จึงได้นำสำเนาบัญชี ฯ ที่เคย ยื่นไว้ทั้งสองครั้งมาตรวจสอบพบว่าบัญชี ฯ มีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ ทั้งมิได้แจ้งรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของภริยาด้วย จึงได้ยื่นบัญชี ฯ เพิ่มเติม ต่อผู้ร้องอีก ๒ ครั้ง ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องเพิ่มเติม คือ

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๒๓ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๑,๐๕๐ ล้านบาทเศษ

(๒) ที่ดินรวม ๔๘ แปลง ราคาประมาณ ๓๕ ล้านบาทเศษ

(๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัท ลำลูกกา รีสอร์ท จำกัด และ บริษัท ลำลูกกาแลนด์ จำกัด รวมจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ หุ้น) มูลค่าประมาณ ๑ ล้านบาทเศษ

รวมทรัพย์สินราคาประมาณ ๑,๑๒๗ ล้านบาทเศษ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ เพิ่มเติม ครั้งที่ ๒ คือ

ก. ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง รวมราคาประมาณ ๑,๐๐๕ ล้านบาทเศษ ได้แก่

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๑๓ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๖๓ ล้านบาทเศษ

(๒) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินอื่นในรูปบัตรเงินฝากรวม ๓ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๑๑๒ ล้านบาทเศษ

(๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัทจำกัด รวม ๑๓ บริษัท) มูลค่าประมาณ ๖๓๖ ล้านบาทเศษ

(๔) เงินให้กู้ยืมตามสัญญาจำนองที่ดิน ๕ สัญญา เป็นเงินประมาณ ๓๗ ล้านบาทเศษ

(๕) ที่ดินตั้งอยู่ที่อำเภอเบิ่งสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ รวม ๔๕๑ แปลง รวมราคาประมาณ ๕๓ ล้านบาทเศษ

(๖) โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ราคาประมาณ ๑ ล้านบาทเศษ

ข. ทรัพย์สินของกลุ่มสมรส (นางนวลเพ็ญ ภัทรเลาหะ) รวมประมาณ ๗๔ ล้านบาทเศษ ได้แก่

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๕ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๓ ล้านบาทเศษ

(๒) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัทจำกัด รวม ๓ บริษัท) มูลค่าประมาณ ๖๕ ล้านบาทเศษ

(๓) ที่ดินรวม ๔ แปลง ราคาประมาณ ๔ ล้านบาทเศษ

(๔) รถยนต์นั่งส่วนบุคคล ๑ คัน ราคาประมาณ ๗ แสนบาทเศษ

ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ เพิ่มเติมทั้งสองครั้งดังกล่าวจากการตรวจพบเอง และเป็น การยื่นเพิ่มเติมก่อนที่ผู้ร้องจะมีหนังสือเรียกผู้ถูกร้องไปสอบสวนเป็นเวลาถึงเกือบ ๕ เดือน

เมื่อครบกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ เพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ โดยได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังนี้

ก. ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง รวมราคาประมาณ ๒,๓๐๗.๕ ล้านบาท ได้แก่

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๓๕ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๑,๒๒๘ ล้านบาท

(๒) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินอื่นในรูปบัตรเงินฝาก รวม ๓ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๑๑๓ ล้านบาท

(๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น มูลค่าประมาณ ๖๓๗ ล้านบาท

(๔) เงินให้กู้ยืมประมาณ ๓๗ ล้านบาท

(๕) ที่ดินรวม ๕๒๕ แปลง ราคาประมาณ ๒๒๐ ล้านบาท

(๖) โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างเป็นบ้านพักอาศัย ๑ หลัง และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๓ หลัง ราคาประมาณ ๑๒.๕ ล้านบาท

ข. ทรัพย์สินของคู่สมรส รวมราคาประมาณ ๗๔ ล้านบาทเศษ ได้แก่

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์รวม ๕ บัญชี เป็นเงิน ๓ ล้านบาทเศษ

(๒) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น มูลค่าประมาณ ๖๕ ล้านบาทเศษ

(๓) ที่ดินรวม ๔ แปลง ราคาประมาณ ๔ ล้านบาทเศษ

(๔) ยานพาหนะ ๑ คัน ราคาประมาณ ๗ แสนบาทเศษ

ประมาณปลายเดือนธันวาคม ๒๕๔๔ ภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ เพิ่มเติมทั้งสองครั้งแล้ว ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากผู้ร้องแจ้งให้ไปให้ถ้อยคำ แต่ปรากฏว่า ในการพิจารณาของผู้ร้องตามที่กล่าวในคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้หยิบยกเรื่องและผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ เพิ่มเติมสองครั้งดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาแต่อย่างใด

ผู้ถูกร้องยอมรับว่า อาจจะไม่มีความไม่รอบคอบในการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่กรอกบัญชีฯ แต่ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาที่จะแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงแต่อย่างใด เพราะเมื่อผู้ถูกร้องพบว่า บัญชีฯ มีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแก้ไขทันทีด้วยตนเองและด้วยความสมัครใจ พร้อมทั้งแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรสด้วย นอกจากนั้น บัญชีฯ ที่ผู้ถูกร้องยื่นเพิ่มเติมทั้งสองครั้งยังได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินครบถ้วนตามที่ผู้ร้องอ้างว่าตรวจพบแล้ว ทั้งยังได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอื่นอีกหลายรายการที่ผู้ร้องตรวจไม่พบ อันแสดงถึงความสุจริตใจของผู้ถูกร้อง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจง และเอกสารประกอบของผู้ร้องและผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่าคดีมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดตามคำร้องว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือไม่

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้แถลงด้วยวาจาก่อนลงมติ และลงมติ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ประเด็นนี้ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๓ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑ คน คือ นายปรีชา เถลิมาณิชย์ วินิจฉัยให้ยกคำร้องเนื่องจากบรรดาทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและคู่สมรสได้มาก่อนเข้ารับดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากมีการไม่ยื่นบัญชีฯ ก็เป็นเพียงความบกพร่องในการยื่น มิได้มีเจตนาฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

ประเด็นนี้ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๑๑ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง เห็นว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ อันเป็นวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภาตามความเป็นจริง

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๒ คน คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร และนายจุมพล ณ สงขลา เห็นว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ อันเป็นวันที่ผู้ร้องตรวจพบว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก ๑ คน คือ นายปรีชา เถลิมาณิชย์ เห็นว่า เมื่อวินิจฉัยให้ยกคำร้องแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นนี้

ผู้ทำคำวินิจฉัยได้ลงมติเป็นเสียงข้างน้อย วินิจฉัยให้ยกคำร้อง ดังมีเหตุผลต่อไปนี้

บทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนและของคู่สมรสดังกล่าวบัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๕

โดยมีหลักการและรายละเอียดการยื่นบัญชีและการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญดังนี้

บทบัญญัติในมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติหลักการฝ่าฝืนหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ ๓ กรณี คือ

๑. จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ
๒. จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
๓. จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ซึ่งแต่ละกรณีจะมีข้อเท็จจริงที่แตกต่างกัน เช่นกรณีที่ ๑ การจงใจไม่ยื่นก็แสดงว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีเจตนาจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้นการจงใจไม่ยื่นก็แสดงให้เห็นเจตนาว่าไม่ต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบทรัพย์สินของตนหรือมีเจตนาหลีกเลี่ยงการถูกตรวจสอบทรัพย์สินตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ดังนั้นกรณีนี้จึงไม่ต้องวินิจฉัยค้นหาว่ามีมูลเหตุจูงใจประการอื่นใดหรือไม่ที่จงใจไม่ยื่น

กรณีที่ ๒ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบอันเป็นเท็จ การปฏิบัติผิดหน้าที่ในกรณีนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีเจตนาจะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันไม่ตรงต่อความเป็นจริง โดยผู้ยื่นมีเจตนาที่จะไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบทรัพย์สินของตนว่ามีอยู่จริงหรือไม่อย่างไรหรือมีเจตนาหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินที่มีอยู่ตามความเป็นจริงหรือมีประสิทธิภาพตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับกรณีที่ ๑ โดยมีมูลเหตุจูงใจที่แสดงให้เห็นความจงใจชัดเจนในตัวอยู่แล้ว

กรณีที่ ๓ จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ซึ่งเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติข้อความให้ชัดเจนว่า การจงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องมีมูลเหตุจูงใจประการใดหรือไม่อย่างไร จึงต้องค้นหาความมุ่งหมายของการใช้บทบัญญัติส่วนนี้ของมาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ได้พิจารณาแล้ว บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ปรากฏในรายงานการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. สภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๔ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๐ เฉพาะหมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งเป็นร่างมาตรา ๒๕๔ มีข้อความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใดโดยจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควร

แจ้งให้ทราบให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๖ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตามร่างมาตรา ๒๕๔ ดังกล่าว มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอภิปรายเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำของร่างมาตราดังกล่าว ๒ ถึง ๓ คน แล้วประธานได้สรุปว่า คณะกรรมาธิการมีมติรับมาตรา ๒๕๔ โดยเติมถ้อยคำบางถ้อยคำในบรรทัดหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเติมถ้อยคำในท้ายวรรคหนึ่งเป็นว่า เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ไม่มีผู้ใดขัดข้อง คณะกรรมาธิการให้ความเห็นชอบมาตรา ๒๕๔

ส่วนข้อความที่ว่า ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ไม่มีผู้ใดติดใจของแปรญัตติเป็นอย่างอื่น จึงคงใช้ตามร่างเดิม ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่าข้อความในวรรคนี้มีที่มาที่ไปอย่างไร เหตุใดผู้ร่างรัฐธรรมนูญจึงบัญญัติวรรคนี้ไว้ในมาตรา ๒๕๔ ซึ่งปรับปรุงใหม่เป็น มาตรา ๒๕๕ ในภายหลัง และจะนำมาใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างไรจึงจะชอบด้วยหลักนิติรัฐ นิติธรรม ซึ่งต้องวินิจฉัยต่อไป

เห็นว่า บทบัญญัติในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๕ เป็นการกำหนดให้มีมาตรการอย่างหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและตำแหน่งอื่น ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กำหนด (มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒)

๒. การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน (มาตรา ๒๕๓)

๓. การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อสาธารณชน เฉพาะบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของผู้เป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ซึ่งจะส่งผลให้สาธารณชนได้ทราบถึงบัญชีและเอกสารประกอบดังกล่าว ที่สามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบโดยสาธารณชนได้อีกทางหนึ่ง (มาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๔)

๔. กำหนดมาตรการบังคับให้มีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบให้ถูกต้องครบถ้วน มิฉะนั้นจะเกิดผลบังคับแก่ผู้จงใจฝ่าฝืนไม่ยื่น ผู้จงใจยื่นบัญชีอันมีข้อความอันเป็นเท็จ หรือผู้จงใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบต้องพ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๒๕๕)

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในส่วนนี้ จึงมีเจตนารมณ์ที่จะใช้เป็นมาตรการในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยจะมีผลดังต่อไปนี้

๑. เมื่อการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งกับที่ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ซึ่งอาจมีผลให้เห็นว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่ (มาตรา ๒๕๔)

๒. การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ทราบถึงสถานะหรือคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นว่า ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งหรือไม่ หรือมีมูลเหตุจูงใจให้ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบอย่างไรหรือไม่

๓. การเปิดเผยต่อสาธารณชน ทำให้ขยายการตรวจสอบให้กว้างขวางขึ้น

๔. เป็นการป้องปรามไม่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้อำนาจในตำแหน่งแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพราะการตรวจสอบจะพบพฤติกรรมดังกล่าวได้ง่ายขึ้น

มาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่น (มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒)

๒. บัญชีและเอกสารประกอบที่ต้องยื่น ต้องมีลักษณะสำคัญ ๒ ประการคือ

(ก) ต้องไม่เป็นข้อความอันเป็นเท็จ หรือ

(ข) ต้องไม่ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

๓. รายละเอียด วิธีการ และรายการต่าง ๆ ในการยื่นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

๔. สภาพบังคับในการฝ่าฝืนจะมีผลให้พ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งในกรณีที่

(ก) ไม่ยื่น

(๗) จงใจยื่นบัญชีและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริง ที่ควรแจ้งให้ทราบ

ปัญหาที่จะนำมาตรา ๒๕๕ ในส่วนนี้มาใช้บังคับตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม จึงต้องพิจารณา ให้ได้ความแน่ชัดว่า ความบกพร่องในการยื่นนั้นเกิดขึ้นโดยความตั้งใจของผู้ยื่นหรือไม่ และความตั้งใจนั้น ก็ต้องเป็นความตั้งใจเพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการในการยื่นบัญชีที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นมาตรการการ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวข้างต้นด้วย ดังจะเห็นได้ว่า มาตรา ๒๕๕ ก็บัญญัติเน้นที่จะใช้ สภาพบังคับต่อเมื่อผู้ยื่นนั้น “จงใจ” เท่านั้น ดังนั้นการใช้บังคับมาตรา ๒๕๕ ที่ชอบด้วยหลักนิติรัฐ นิติธรรม ที่จะให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๕ ปี จึงต้องเป็นกรณีที่ผู้ยื่นได้จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจหรือมี เจตนาทำให้มาตรการตรวจสอบมีประสิทธิภาพน้อยลงไป (รายละเอียดโปรดดูคำวินิจฉัยส่วนตนของ นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ ที่ ๒๐/๒๕๔๔ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔)

ปัญหาต่อไปจึงมีว่า ที่ผู้ถูกร้องได้แสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีได้แจ้งรายการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและคู่สมรส จำพวกเงินในบัญชีเงินฝากหลายสิบบัญชีและ ที่ดินอีกหลายร้อยแปลงเป็นเงินรวมกันนับพันล้านบาท จะถือได้หรือไม่ว่าผู้ถูกร้องได้จงใจยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริง ที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยมีเจตนาจะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือทำให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีประสิทธิภาพลดลง

ตามปัญหาดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาความเห็นและเหตุผลของผู้ร้องตามที่กล่าวมาแล้ว ผู้ร้อง กล่าวสรุปมาในคำร้องว่า “พิจารณาแล้วเห็นว่าคำชี้แจงของนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ที่อ้างว่าผู้อื่นจัดทำ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ตนและตนลงลายมือชื่อในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สิน โดยที่มิได้อ่านรายละเอียดนั้นรับฟังไม่ขึ้นเพราะ

๑. นางเยาวพา วณิชยัรนนต์ เป็นเพียงเลขานุการส่วนตัวของนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ย่อมไม่ อาจทราบได้ว่านายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ และนางนวลเพ็ญ ภัทรเลาหะ มีทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด เพราะมิใช่เจ้าของทรัพย์สิน ผู้ที่ทราบรายละเอียดดีที่สุดคือตัวนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ เอง การที่กล่าว อ้างว่านางเยาวพา วณิชยัรนนต์ เข้าใจผิดแสดงรายการทรัพย์สินเฉพาะที่นางเยาวพา วณิชยัรนนต์

ดูแลอยู่เท่านั้น ก็รับฟังไม่ได้เพราะนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ เป็นผู้จัดหาเอกสารประกอบเกี่ยวกับรายการเงินฝากและเกี่ยวกับรายการที่ดินมาให้นางเยาวพา วณิชยัวรนนต์ ทั้งสิ้น นางเยาวพา วณิชยัวรนนต์ เป็นเพียงแต่รวบรวมตัวเลขเงินฝากจากเอกสารประกอบที่นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ จัดมาให้ตลอดจนกรอกตัวเลขราคาที่ดินมูลค่า ๕๐ ล้านบาท ตามการประมาณราคาของนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ นางเยาวพา วณิชยัวรนนต์ ซึ่งเป็นลูกจ้างไม่มีอำนาจตัดสินใจหรือทักท้วงเพราะเป็นการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวของนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ โดยแท้ การกระทำของนางเยาวพา วณิชยัวรนนต์ เป็นไปตามกำหนดสั่งการของนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ทั้งสิ้น

๒. การที่นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ อ้างว่าลงลายมือชื่อในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่นางเยาวพา วณิชยัวรนนต์ จัดทำขึ้นโดยตนมิได้อ่านรายละเอียดนั้น พิจารณาได้ ๒ ประการ คือ

ประการแรก นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ แน่ใจอยู่แล้วว่านางเยาวพา วณิชยัวรนนต์ ได้กรอกรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเอกสารประกอบเกี่ยวกับรายการเงินฝากและรายการที่ดินที่นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ เป็นผู้จัดหาให้ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอ่านรายละเอียดอีกแต่อย่างใด

ประการที่สอง จากคำชี้แจงของนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ และจากถ้อยคำของนางเยาวพา วณิชยัวรนนต์ ต่างสอดคล้องกันว่าแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพอเป็นพิธีเพราะทรัพย์สินของนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ได้มาโดยการประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยสุจริตมิได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภาแสวงหาเงินได้จริงจึงในการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนั้นการที่นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ลงลายมือชื่อในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเป็นไปตามความประสงค์ของนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่านายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ซึ่งประกอบธุรกิจมาเป็นเวลานาน โดยในการประกอบธุรกิจได้ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินธุรกิจของตน จนมีฐานะมั่นคง การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนก็มีระเบียบเพื่อป้องกันการสับสนเช่น มอบหมายให้พนักงานแต่ละคนดูแลบัญชีเงินฝากแต่ละประเภทของตน ส่วนเอกสารเกี่ยวกับที่ดินก็เป็นผู้เก็บรักษาไว้เอง เมื่อจะใช้งานใดโดยการมอบหมายให้ผู้อื่นไปดำเนินการก็ทำหลักฐานไว้เป็นกิจจะลักษณะ โดยพฤติการณ์ดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่านายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ย่อมทราบดีว่าตนมีทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด การที่แสดงรายการเงินฝากของตนมาเพียง ๓ บัญชีเป็นเงินรวม ๓๕ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง ซึ่งถือว่ามียอดไม่ถึงครึ่งของทรัพย์สินที่มีอยู่ แต่ที่แสดงมาเพียงบางส่วนก็โดยมีมูลเหตุชักจูงใจที่ว่าแสดงพอเป็นพิธีไม่เชื่อว่าจะมีการตรวจสอบอย่างจริงจัง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๔๘/๒๕๔๖ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่านายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

ขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่านายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามี การกระทำความผิด และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับจากวันที่พ้นจากตำแหน่ง”

ความเห็นของผู้ร้องดังกล่าว จึงเป็นเพียงความเห็นและเหตุผลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่ยังไม่อาจฟังเป็นยุติได้เด็ดขาด เพราะผู้ถูกร้องมีข้อโต้แย้งอยู่ โดยผู้ร้องมิได้แสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลมาในคำร้องให้เห็นเลยว่า การที่ผู้ถูกร้องไม่แสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างไร หรือทำให้การตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ถูกร้องโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีประสิทธิภาพลดน้อยลงอย่างไร ความเห็นของผู้ร้องดังกล่าวจึงขาดสาระสำคัญที่มีการกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ

เห็นว่าปัญหาในคดีนี้ เป็นเรื่อง queผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบพบในภายหลังว่า ผู้ถูกร้องยังมีทรัพย์สินจำพวกเงินในบัญชีเงินฝากอีกหลายสิบบัญชีและที่ดินมีโฉนดหลายสิบแปลงของผู้ถูกร้อง และคู่สมรสอีกหลายรายการที่ผู้ถูกร้องมิได้แจ้งในบัญชี ซึ่งต่อมาผู้ถูกร้องได้ทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นครั้งแรกเสนอเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีก ๒ ครั้ง โดยระบุรายการทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินให้ผู้ร้องทราบด้วย

แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ยื่นเพิ่มเติมในครั้งหลัง กลับมีมติว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งด้วยความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

เห็นว่าตามข้อเท็จจริงดังกล่าวมาข้างต้น ถือว่ามีใช่เป็นการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อความอันเป็นเท็จ กรณีของผู้ถูกร้องจึงเป็นเรื่องผู้ถูกร้องมีเจตนาใจที่จะปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่ อันเป็นเรื่องที่ว่ามิชอบพร้อมในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องมากกว่า จึงเป็นเหตุให้มีข้อต้องพิจารณาต่อไปว่าความบกพร่องในการยื่นนั้นเกิดขึ้นโดยความตั้งใจของผู้ถูกร้องหรือไม่ และความตั้งใจนั้นต้องเป็นความตั้งใจเพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการในการยื่นบัญชีที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวด้วย

แสดงให้เห็นว่าการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามความเห็นของผู้ร้องที่กล่าวถึงข้างต้น มิใช่การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในรัฐธรรมนูญแต่ประการใด

ข้อเท็จจริงตามความเห็นของผู้ร้องในการตรวจสอบทรัพย์สินที่มีได้แจ้งไว้ในบัญชีแสดงให้เห็นว่าเป็นการกล่าวหาผู้ถูกร้องในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่เป็นการแสดงว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาจะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือมีเจตนาจะทำให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้มีประสิทธิภาพน้อยลงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

ดังนั้นมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมิใช่มติที่แสดงว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาใจปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยผู้ถูกร้องมีเจตนาจะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นอกจากนี้ข้อเท็จจริงตามคำร้องมิได้ระบุให้ชัดเจนว่า ทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและคู่สมรสที่ไม่ได้แจ้งในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องและคู่สมรสเป็นทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้องได้มาในขณะที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือได้มาโดยใช้อำนาจหน้าที่ทางการเมืองของผู้ถูกร้องหรือไม่ ดังนั้นผู้ถูกร้องในฐานะบุคคลธรรมดาจึงได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๘ ซึ่งบัญญัติว่า สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิ เช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า

การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและคู่สมรสเป็นทรัพย์สินที่ได้มาในขณะที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองและไม่ปรากฏข้อพิรุณคดีของของผู้ถูกร้องในฐานะที่ผู้ถูกร้องใช้อำนาจในตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้อง แม้ผู้ถูกร้องจะมีได้แจ้งในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงถือได้เพียงเป็นความบกพร่องในการยื่นบัญชีโดยไม่มีเจตนาจงใจจะปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้แก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวแล้ว โดยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินที่ไม่ได้ยื่นไว้เพิ่มเติมต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ดังนั้นผู้ถูกร้องจึงไม่ต้องรับผลอันเป็นสภาพบังคับตั้งบัญชีไว้ตามมาตราดังกล่าว

วินิจฉัยให้ยกคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง

นายปรีชา เถลิมาณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ